

Lexicografia i recursos per a l'estudi del lèxic

Codi: 100685

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500247 Llengua i Literatura Catalanes	OT	3	0
2500247 Llengua i Literatura Catalanes	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Xavier Villalba Nicolás

Correu electrònic: Xavier.Villalba@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

L'alumne ha de tenir un bon domini instrumental de la llengua catalana, tant oral com escrit, i ha de dominar la normativa gramatical. També ha de tenir un bon domini de la consulta de diccionaris tant tradicionals com en línia.

Objectius

L'objectiu d'aquesta assignatura és doble. D'una banda, es pretén proporcionar a les persones matriculades els coneixements imprescindibles per a un ús eficient i crític dels diccionaris i adequar-se, doncs, a les exigències d'un futur professional de la llengua. De l'altra, es pretén oferir una formació pràctica en lexicografia de cara a una futura orientació professional com a lexicògraf i/o terminòleg.

Competències

Llengua i Literatura Catalanes

- Analitzar, amb l'ajuda dels conceptes de la teoria lingüística i les aportacions de la lingüística aplicada quan correspongui, les principals propietats fonètiques, fonològiques, morfològiques, sintàctiques, lèxiques i semàntiques de la llengua catalana, la seva evolució al llarg de la història i la seva estructura actual.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les propietats lingüístiques de textos de diferents gèneres i registres, i d'àmbits socials i geogràfics diferents.

2. Aplicar adequadament els coneixements adquirits per obtenir dades i utilitzar fonts documentals aplicables a l'estudi de la llengua i la literatura catalanes.
3. Aplicar adequadament i reflexivament els principis prescriptius de la llengua catalana estàndard oral i escrita.
4. Comprendre la diferència entre els diversos tipus de competència lingüística de la llengua catalana i els processos que en determinen l'adquisició.
5. Conèixer i analitzar críticament els recursos lexicogràfics en diferents suports sobre la llengua catalana.
6. Construir un text escrit amb correcció gramatical i lèxica.
7. Dominar l'expressió oral i escrita en llengua catalana.
8. Treballar autònomament en l'estudi sincrònic i diacrònic de la llengua i la literatura catalanes.
9. Valorar els diferents registres d'ús de la llengua.

Continguts

1. Anàlisi dels diccionaris
 - 1.1. Els usuaris i la tipologia de diccionaris
 - 1.2. El projecte de diccionari: de l'estudi de mercat al disseny editorial
2. Recursos lexicogràfics i terminològics a Internet
 - 2.1. Del diccionari en paper al diccionari en línia
 - 2.2. Els corpus lexicogràfics
3. Taller de lexicografia
 - 3.1. L'estructura del diccionari (I): la macroestructura
 - 3.2. L'estructura del diccionari (II): la microestructura
 - 3.3. L'estructura del diccionari (III): l'organització de les accepcions

Metodologia

Les activitats dirigides assumeixen la metodologia de l'aprenentatge basat en problemes i consistiran en (i) presentacions teòriques de la matèria amb discussió en gran grup dels problemes i (ii) pràctiques a l'aula que, a partir de l'estudi de problemes, pretenen reforçar els coneixements teòrics i desenvolupar la capacitat d'anàlisi.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Pràctiques d'aula	17	0,68	1, 4, 5, 9
Presentació teòrica	35	1,4	1, 4, 5, 9
Tipus: Supervisades			
Pràctiques en grup	15	0,6	2, 3, 5, 6, 7, 8
Tipus: Autònomes			
Estudi	20	0,8	1, 2, 5, 6, 8
Preparació dels lliuraments	30	1,2	2, 3, 5, 6, 7, 8

Avaluació

Les competències d'aquesta matèria s'avaluen en 2 mòduls:

- Mòdul de lliurament de pràctiques: es lliuraran 3 pràctiques amb un pes del 60% (20% cadascuna).
- Mòdul de prova escrita final, amb un pes del 40%.

Per poder aprovar l'assignatura, l'alumne haurà de presentar en el termini establert els 3 lliuraments i superar la prova escrita final. La falta d'alguna d'aquestes evidències implicarà un "no presentat". Tant els lliuraments, com les proves escrites s'avaluaran sobre 10, amb un aprovat de cinc punts.

Per poder optar a la reavaluació, caldrà haver presentat els lliuraments prescrits i haver superat els quatre punts en la prova escrita.

Tant als lliuraments com a les proves escrites s'aplicaran les normes del Departament de Filologia Catalana sobre correcció escrita.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lliurament 1	20	10	0,4	2, 3, 5, 6, 7, 8
Lliurament 2	20	10	0,4	2, 3, 5, 6, 7, 8
Lliurament 3	20	10	0,4	2, 3, 5, 6, 7, 8
Prova escrita	40	3	0,12	1, 3, 4, 5, 6, 7, 9

Bibliografia

- DCVB] A. M. ALCOVER i F. de B. MOLL, Diccionari català-valencià-balear, 10 vols., Palma de Mallorca, Moll, 1988. [1a ed. 1930-1962] <<http://dcvb.iecat.net>>
- DIEC2] Diccionari de la llengua catalana, 2a ed., Barcelona - Palma de Mallorca - València, Institut d'Estudis Catalans, 2007 [1a ed. 1995] <<http://dlc.iec.cat>>
- Diccionari valencià, 2a ed., Alzira-València, Bromera - Generalitat Valenciana - Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, 1996 [1a ed. 1995].
- GDLC] Gran diccionari de la llengua catalana, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1998. <<http://www.enciclopedia.cat>>
- Bosque, I. 2004. Combinatoria y significación. Algunas reflexiones. In REDES. Diccionario combinatorio del español contemporáneo, LXXVII-CLXXIV. Madrid: Ediciones SM.
[Densa introducció a alguns dels conceptes fonamentals de la semàntica lèxica i oracional i de manera destacada a la composicionalitat del significat i a les seves repercussions en la sintaxi i en la lexicografia. Obra de consulta puntual per complementar l'exposició d'alguns punts del temari.]
- Cabré, M. T. ed. 1994 Caplletra. núm. 17, València.
[Volum monogràfic sobre lexicografia a càrrec de diversos especialistes. Obra de consulta puntual al llarg del curs.]
- Martínez de Sousa, J. 1995. Diccionario de lexicografía práctica. Barcelona: Biblograf.
[Obra de consulta molt útil, amb nombrosos exemples comentats. Cal tenir-la a mà al llarg de tot el curs.]
- Rafel, J. 2005. Lexicografía. Barcelona: UOC.
[L'objectiu general d'aquest llibre és familiaritzar el lector amb els principals aspectes relacionats amb la lexicografia i amb el diccionari, passant de veure inicialment el diccionari com un instrument pràctic de consulta a veure'l com un objecte d'anàlisi i de reflexió. També posa èmfasi en l'aplicació a la lexicografia de les noves tecnologies de la informació i la comunicació i les conseqüències que ha tingut en la pràctica lexicogràfica. Tot i ser un pèl esquemàtic, pot servir com a manual del curs.]

- Seco, M. 1987. Estudios de lexicografía española. Madrid: Paraninfo.
[Recull dels principals articles d'un dels millors lexicògrafs espanyols de l'actualitat. Ens interessen especialment els articles clàssics 'Problemas formales de la definición lexicográfica' i 'El contorno en la definición lexicográfica'.]
- Solà, J. ed. 1972. Sobre lexicografía catalana actual. Barcelona: Empúries.
[Recull d'articles sobre diversos aspectes de la lexicografia catalana, especialment estudis descriptius sobre els diccionaris catalans (bàsicament el Diccionari General de la Llengua Catalana i el Diccionari de la Llengua Catalana). Pot ser d'utilitat com a eina de consulta puntual d'algun aspecte del temari i com a font d'exemples.]